
KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

MISTÄ ON KYSE?

Euroopan perusoikeusvirasto FRA:n vuoden 2017 lopulla julkaiseman tutkimuksen mukaan Suomi on yksi Euroopan syrjivimmistä maista. Saharan eteläpuolisesta Afrikasta tulevat kohtaavat Suomessa enemmän syrjintää kuin vähemmistöt lähes missään muussa tutkimuksessa vertailuista maista. Vaikka rasistista syrjintää koetaan laajasti, harva suomalainen on kuitenkaan omasta mielestään ennakkoluuloinen tai rasisti. Oletko rasisti -kampanja haastaa suomalaiset tunnistamaan rasistiset ennakkoluulonsa ja muuttamaan niitä. Kampanjalla haluamme luoda avointa keskustelua ennakkoluuloista ja niiden haitoista. Keskustelunavauksen ovat jo tehneet kampanjan lähettiläät. Katso lähettiläiden tarinat, testaa omat ennakkoluulosi ja lahjoita.

MIHIN LAHJOITETUT VARAT KÄYTETÄÄN?

Lahjoitetut varat käytetään Pakolaisavun työhön kotimaassa ja kohdemaissa maailmalla. Pakolaisavun työ vähentää rasismia yhteiskunnassa muun muassa koulutusten ja dialogin avulla sekä edistämällä hyviä väestösuhteita. Kehitämme myös erilaisia konsepteja ja toimintamuotoja rasismiin ja ennakkoluulojen vähentämiseen ja purkamiseen (esim. Pakolaisavun kehittämä ja SPR:n tuoteistama Rasismiin puuttumisen treenikehä). Puuttumalla ennakkoluuloihin Suomen ulkopuolella konfliktialueilla ja hauraissa valtioissa ennaltaehkäisemme lisäksi konfliktien uudelleen syttymistä.

ONKO TÄLLAINEN KAMPANJA RAKENTAVA TAPA KÄSITELLÄ RASISMIA JA ENNAKKOLUULOJA?

Kampanjamme pyrkii nimenomaan siihen, että se olisi rakentava keskustelunavaus. Olemme huolissamme yhteiskunnan polarisoitumisesta. Toivomme, että keskustelun kautta pääsemme purkamaan ennakkoluulojamme ja pääsemään niistä yli. Se, että vain syytämme ja syyllistämme muita rasismista ei useinkaan auta.

EIKÖ KAMPANJA NORMALISOI SYRJINTÄÄ JA RASISMIA?

Teemme kampanjassa selvän eron ennakkoluulojen ja ennakkoluuloisen tai syrjivän käytöksen välille. Viestimme on, että ennakkoluulot ovat inhimillisiä: kukaan ei ole niille immuuni ja on tärkeää sekä tunnistaa että tunnustaa omat ennakkoluulonsa. Niiden perusteella toimiminen - tietoisesti tai tiedostamatta - ei kuitenkaan ole hyväksyttävää. Jotta voimme purkaa ennakkoluuloja, ne täytyy tiedostaa, tunnistaa ja keskustella niistä.

EIKÖ TÄRKEÄMPÄÄ OLISI TUODA KUULUVIIN RASISMIA JA SYRJINTÄÄ KOKEVIEN ÄÄNIÄ KUIN OMIA ENNAKKOLUULOJAMME?

Pakolaisapu pitää hyvin tärkeänä sitä, että rasismia ja syrjintää kokevat saavat äänensä kuuluviin ja että heidän kokemuksensa otetaan vakavasti. Koska varsinainen ongelma kuitenkin on ennakoluuloista johtuva syrjintä, rasististen ennakoluulojen ja rakenteellisen rasismin purkaminen vaatii myös keskustelua itse ennakoluuloista ja niiden tiedostamisesta. Siksi halusimme tällä kampanjalla nostaa keskusteluun nimenomaan ne ihmiset, joilla on tiedostamattomia ennakoluuloja. Toivomme, että yhdenvertaisuuden puolustajina tunnetut lähettiläämme, jotka kertovat avoimesti omista ennakoluuloistaan, rohkaisevat muitakin miettimään omia asenteitaan. Tärkeintä on tiedostaa ennakoluulonsa ja toimia toisin.

RASISMI JA ENNAKKOLUULOT OVAT KAKSI ERI ASIAA. MIKSI KAMPANJA PYRKII SEKOITTAMAAN KÄSITTEITÄ KESKENÄÄN?

Kyllä, rasismi ja ennakoluulot ovat kaksi eri asiaa. Kampanja ei pyri sekoittamaan käsitteitä vaan tuomaan esiin ennakoluulojen ja rasismin välisen yhteyden. Tietämättömyydestä johtuvat tai tiedostamattomat ennakoluulot johtavat herkästi syrjintään, rasismiin ja muukalaispelkoon. On vaikea sanoa, milloin ennakoluulot muuttuvat rasismiksi. Myös pienet teot, jotka voivat tuntua mitättömiltä ja joilla ei useinkaan ole tarkoitettu mitään pahaa, voivat synnyttää syrjintää ja rasismia silloin, kun niiden kohteena oleva henkilö kohtaa niitä jatkuvasti arjessaan eri tahoilta.

MIKSI KAMPANJA EI KÄSITTELE VÄHEMMISTÖJEN VÄLISIÄ TAI VALTAVÄESTÖÖN KOHDISTUVIA ENNAKKOLUULOJA?

Valtaväestön vähemmistöihin kohdistamat ennakoluulot ovat mielestämme huomattavasti suurempi ongelma ja haaste yhteiskunnassamme. Koska enemmistö Suomessa asuvista tietenkin kuuluu valtaväestöön, ennakoluulot ovat vähemmistöjen elämässä vahvemmin läsnä ja voivat olla niin yleisiä, että niillä on merkittävä vaikutus vähemmistöjen arkeen. Lisäksi vähemmistöjen edustajilla on valtaväestöä selvästi huonommat mahdollisuudet lähteä itse purkamaan heihin kohdistuvaa syrjintää, sillä se on usein rakenteellista.

MIKSI KAMPANJASSA ON MUKANA YRITYKSIÄ? MIKÄ HEIDÄN ROOLINSA KAMPANJASSA ON?

Olemme iloisia siitä, että ennakoluulojen purkaminen koetaan tärkeäksi myös yritysmaailmassa. Työ on iso osa arkeamme. Työllistymisellä ja työilmapiirillä on sen vuoksi suuri vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Siksi on hienoa, että työpaikoilla sitoudutaan tekemään työtä ennakoluuloista vapaan työyhteisön puolesta. Yrityksillä on myös vaikutusvaltaa yhteiskunnassa laajemmin, minkä vuoksi yritysten näyttämä esimerkki on tärkeää.